

3. SLOBODA KRETANJA

“Svi ljudi na Kosovu mogu da putuju, rade i žive bezbedno i bez pretnje ili straha od napada, zlostavljanja ili zastrašivanja, bez obzira na svoje etničko poreklo. Oni mogu slobodno da koriste svoj jezik bilo gde na Kosovu, uključujući i javna mesta, i da uživaju neometan pristup radnim mestima, tržištima, i uslugama javnih, socijalnih i komunalnih službi.”

Mogućnost pripadnika etničkih zajednica da putuju, rade i bezbedno žive na Kosovu temeljno su podrili događaji od 17-20. marta. Pored ponovnog uspostavljanja stalni kontrolnih punktova oko enklava i sela u kojima žive pripadnici etničke zajednice, nasilni napadi na kosovske Srbe, Rome, Aškalije i manjinske kosovske Albance u Mitrovici umnogome je povećalo već postojeće strahove etničkih zajednica. Dok su ti strahovi oduvek bili proizvod i činjenica i percepcije, martovski događaji ostvarili su najgore strahove nekih zajednica i uništili malu količinu poverenja koja je bila izgrađena. Komunikacija među zajednicama je ućutkana.

Pored obezbeđivanja sigurnosti od strane KFOR-a i policije, suštinska je jasna i nedvosmislena akcija lidera Kosova da bi se uspostavila bezbedna okolina za sve zajednice i da bi bilo odgovoreno na te strahove. Kako je opisano u odeljku «povratsi i prava zajednica» PIS će da preduzmu momentalnu i proaktivnu približavanja Srbima sa Kosova i drugim zajednicama da bi obnovili poverenje među zajednicama. Mnogo od tog rada mora da bude izvršeno na opštinskom i lokalnom nivou gde će neposredna komunikacija između vlasti i etničkih zajednica da da najveće rezultate. .

Originalni plan PIS/UNMIK za primenu slobode kretanja (dat u dodatku ovome) mora da bude u potpunosti revidiran kao rezultat nasilja od 17-20. marta. Dok mnoge akcije uključene u originalni plan mogu da nastave da budu relevantne, identifikovane akcije moraju da budu temeljno razmotrene da bi bilo obezbeđeno da one najefikasnije odgovaraju na novu realnost i na potrebe etničkih zajednica

1. ODRŽIVI POVRATCI I PRAVA ZAJEDNICA – REVIDIRANO NAKON MARTA 2004. GODINE

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
1. Opštine i ministarstva su u stanju da preuzmu odgovornost za povratak unutar svih zajednica na način koji je u skladu sa evropskim standardima.	1.1 Odbor razvija strategiju koja se odnosi na centralne strukture za povratak, uključujući Kancelariju međuministarskog koordinatora za povratak. Ovaj odbor treba da bude uspostavljen od strane Kabineta Premijera, i da uključi KPZ, Kancelariju za pitanja zajednica, UNHCR, OEBS i Kancelariju Visokog komesara za ljudska prava (KVKLJP) (<i>U vezi sa diskusijom o predlogu KP za novo ministarstvo; i predviđenim konsultacijama sa EAR u vezi sa centralnim strukturama</i>).	KP, ministarstva	KPZ, Stub II,III, UNHCR, KVKLJP, EAR	Odmah do septembra 2004.
	1.2 Sprovedena je dogovorena strategija o centralnim strukturama za povratak (kojom će biti razjašnjen mandat Kancelarije međuministarskog koordinatora i definisane odgovornosti ministarstava), prema preporukama gore navedenog odbora.	KP, ministarstva	Stubovi II,III, KPZ, EAR, UNHCR	Odmah nakon razvijanja strategije do decembra 2004.
	1.3 Kancelarija međuministarskog koordinatora za povratak ima adekvatna sredstva i osoblje za ostvarivanje svojih odgovornosti u okviru tekućeg mandata i mandata koji treba da bude razvijen kao deo dogovorene strategije za centralne strukture za povratak.	KP, ministarstva	Stub II, KPZ, EAR	U toku Početna procena: 03.06.04.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	1.4 Svako ministarstvo ima centralnu osobu za kontakt za pružanje podrške procesu povratka, i efikasno radi na sprovođenju svojih odgovornosti u skladu sa dogovorenom strategijom za centralne strukture za povratak.	KP, Ministarstva	Stub II, III, KPZ, UNHCR	U toku Ključne osobe za kontakt imenovane do 30.04.04.
	1.5 Obezbediti da žene predstavnice zajednica, povratnika i interno raseljenih lica budu uključene u donošenje odluka i planiranje povratka na svim nivoima.	KP, Savetodavni odbor za dobro upravljanje, ljudska prava, jednake mogućnosti i pitanja polova, ministarstva i opštine	Stub II, UNHCR	U toku
	1.6 Svaka opština (osim Glogovca) razvija opštinsku strategiju za povratak za 2004. i naredne godine, i strategije povratka bivaju efikasno primenjene.	Predsednici opština, dodatni potpredsednici i GIS	Stub II (Opštinski predstavnici, službenici lokalne zajednice), Regionalne jedinice za povratak, Stub III, KPZ, UNHCR	Strategija za 2004.god sačinjena do juna 2004. Dalje strategije do 31. decembra svake godine

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	1.7 Svaka opština sa tekućim ili predviđenim povratkom uspostavila je i popunila radno mesto Opštinskog službenika za povatak.	GIS opština	Stub II (opštinski predstavnici, službenici za lokalne zajednice), Regionalne jedinice za povatak, KPZ, UNHCR	Jun 2004.
	1.8 Opštinske radne grupe i Skupštine opština (uključujući opštinske direkcije) pružaju tekuću i efikasnu podršku povratku u opštini, na nivou koji je usklađen sa zahtevima za povatak i uključujući proporcionalni nivo resursa, kao i konačno preuzimanje odgovornosti opštine za Opštinske radne grupe.	Predsednici opština, dodatni zamenici predsednika, GIS-i, opštinski službenici za povatak, Skupštine opština (uključujući opštinske direkcije)	Sub II, opštinski predstavnici, Regionalne jedinice za povatak, KPZ, UNHCR Zajedno: ORG	U toku , prema učinku Opština predsedava probnim ORG: 31.08.04.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	1.9 Gde god je to neophodno, uspostavljene su namenske snage, koje obuhvataju predstavnike zajednice koja se vraća, za rešavanje projekata individualnih organizovanih povrataka, i koje efikasno funkcionišu (<i>Namenske snage podnose izveštaj ORG-i</i>).	Predsednici opština, dodatni zamenici predsednika	Stub II (opštinski predstavnici, službenici za lokalne zajednice), Regionalne jedinice za povratak, KPZ, UNHCR	U toku Osnovane su namenske snage za odgovarajuće projekte na GKP listi do 31.03.04.
2. Povećava se broj opština u kojima je došlo do održivog povratka, uključujući i povećanje povrataka u gradske sredine, intenzitet povratka je sveukupno ubrzan i bitno je smanjen nivo povrataka kojima nije udovoljeno.	2.1 Opštine podržavaju povratak preko lokalnih struktura gde god su potrebe za tim identifikovane putem zahteva IRL-a.	Opštine	Stub II (opštinski predstavnici), Regionalne jedinice za povratak, KPZ, UNHCR	U toku
	2.2 Svim povratnicima su blagovremeno obezbeđena dokumenta za ličnu identifikaciju. Odgovorni nadležni organi, prema svojim mogućnostima, pružaju povratnicima svu ostalu neophodnu dokumentaciju kako bi oni bili u mogućnosti da ostvare svoje pravo na povratak.	Opštinske Kancelarije matične službe	Stub II (Opštinski predstavnici)	U toku

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	2.3 Projekti za povratak koji su u saglasnosti za Priručnikom za održivi povratak su razvijeni i sprovode se na svim lokacijama gde su potrebe za tim identifikovane.	Međuministarski koordinator za povratak, opštine, NVO, udruženja raseljenih lica	KPZ, Regionalne jedinice za povratak, Stub II (opštinski predstavnici), UNHCR Zajedno: ORG	U toku
	2.4 Razvijeni i sprovedeni projekti povratka u gradske sredine koji obuhvataju i ponovno zaposjedanje imovine. (<i>Konceptna dokumentacija za najmanje 5 projekata pored onih koji su već u toku treba da bude razvijena do 15. marta</i>)	Međuministarski koordinator za povratak, opštine, DSIP, NVO-e, udruženja raseljenih lica, policija	Podržano od: Stub II (opštinski predstavnici), Regionalne jedinice za povratak, KPZ, , UNHCR Zajedno: ORG	U toku
	2.5 Mehanizmi za podršku održivom povratku efikasno i brzo pomažu individualnim povratnicima i povratku malih grupa, (uključujući programe BPRM-a i UNHCR-a, kao i Snage za brzo reagovanje u vezi sa povratkom - RRRF), a odgovornost za te mehanizme konačno preuzimaju opštine.	Međuministarski koordinator za povratak, opštine, UNHCR, UNDP, NVO	Pod.: Stub II (opštinski predstavnici), Regionalne jedinice za povratak, KPZ Zajedno: ORG	U toku

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	2.6 Ako povratak nailazi na otpor na opštinskom ili lokalnom nivou, taj otpor se uklanja brzo i koordinisanom akcijom (uključujući dijalog).	Opštinski organi, centralni organi (KP, Predsedništvo, Skupština, Međuministarski koordinator za povratak, političke pratije), NVO-e	KPZ, SPGS, Stub II (opštinski predstavnici, službenici za lokalne zajednice, regionalni predstavnici), Regionalne jedinice za povratak, policija, UNHCR	U toku
	2.7 Pripadnici zajednica su tačno informisani o izgledima za povratak preko uspostavljenih kontakata sa relevantnim zvaničnicima PIS.	Opštine	Stub II (opštinski predstavnici, službenici za lokalne zajednice), Regionalne jedinice za povratak, KPZ, UNHCR	U toku
	2.8 Završeno je i distribuirano revidirano izdanje Priručnika za održivi povratak. Izmene koje se reflektuju u revidiranom priručniku bivaju primenjene.	KPZ, UNHCR, Međuministarski koordinator za povratak, NVO		Priručnik završen do marta 2004, distribucija i primena: april – jun 2004.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	2.9 Stopa povratka i obim zahteva bivaju pomno praćeni i o njima se izveštava na transparentan način, uključujući informacije o etničkoj pripadnosti i polu povratnika.	Tekuće: KPZ, INHCR Srednjeročno : KP, centralne strukture PIS-a za povratak	Stub II, KP Savetodavna kancelarija za dobro upravljanje, ljudska prava, jednake mogućnosti i pitanja polova	U toku
	2.10 Baza podataka sa informacijama o raseljenoj populaciji, zahtevima raseljene populacije, i nivo povrata bivaju popravljani	Tekući: UNHCR, KPZ, DSIP Srednjeročno : centralne stukture PIS za povratak	Udruženja raseljenih lica, NVO, Stub II, Stub III	Decembar 2004 i nadalje
3. Povratnici na Kosovo u stanju su da učestvuju u privredi i tržištu rada bez diskriminacije i ograničenja zasnovanih na slobodi kretanja.	3.1 Zaposlenost manjina kako na centralnom tako i na opštinskom nivou vlade, javnih službi i komunalnih službi u skladu sa proporcionalnim obimom i sa podjednakom raspodelom etničkih zajednica na pozicijama službenika višeg ranga . Potpuna primena Administrativnog naređenja br. 2003/2, za sprovođenje Člana 10 Uredbe UNMIK-a br. 2001/36 (Ravnomerna zastupljenost u javnoj službi). U slučajevima diskriminacije i neetičkog ponašanja strogo se sprovodi Zakon o javnoj službi.	MJS, MFP, MZRSS; Komunalne službe	Stubovi II,III	U toku

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	3.2 Nastavljeno uključivanje komponenti stvaranja prihoda u konceptnim dokumentima koja podržavaju projekte povratka i razvoj regionalnih pristupa stvaranju prihoda.	NVO, opštine	Stubovi II, IV, KPZ, UNHCR, Zajedno: ORG	U toku
	3.3 Identifikovati i ukloniti prepreke za učešće članova zajednica u privredi i tržištu rada, uključujući prepreke zasnovane na procedurama, praksama i ponašanju koji proističu iz predrasuda na polnoj osnovi. Obezbediti učešće povratnika i interno raseljenih lica u stručnoj/profesionalnoj obuci i programima, zalažući se za pristup koji vodi računa o pitanjima polova.	Opštine	Stubovi II, IV, KPZ, UNHCR, Savetodavna kancelarija za dobro upravljanje, ljudska prava, jednake mogućnosti i pitanja polova (Kabinet Premijera)	U toku
4. Zdravstvena zaštita, socijalne službe, obrazovanje, komunalne usluge dostupne su povratnicima na nivou koji je jednak nivou dostupnosti ovih službi ostalom stanovništvu.	4.1 Ministarstva razvijaju i sprovode cenatralno koordinisane mere/smernice za poboljšanje dostupnosti osnovnih službi zajednicama.	MJS, MZSS, MONT, MZ, KP, opštine	Stubovi II, III, KPZ	Leto 2004.
	4.2 Obrazovanje na maternjem jeziku dostupno je širom Kosova zajednicama koje za to ispunjavaju kriterijume ili zajednicama koje su izrazile želju za ovakvim obrazovanjem.	MONT	Stubovi II, III	Leto 2005.
	4.3 Učenici iz manjinskih zajednica mogu da pohađaju mešovite ili zajedničke škole.	MONT	Stub II	Leto 2005.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	4.4 Sve škole organizuju kurseve jezika manjinskih zajednica gde za to postoji dovoljna zainteresovanost, uključujući kvalifikovane nastavnike i udžbenike na jezicima manjina.	MONT	Stub II	Leto 2005.
	4.5 Usvojeno je i sprovodi se Administrativno naređenje o zaostalim dugovanjima za komunalne usluge koje se odnosi na imovinu raseljenih lica.	Stub IV, KEK	Stubovi II, III, IV, KPZ, KZPP	Mart 2004. i nadalje
	4.6 Povezivanje i isporuka komunalnih usluga povratnicima biva obezbeđena efikasno i bez diskriminacije.	Stub IV, KEK	Stubovi II, III, IV, KPZ, KZPP	Jun 2004. i nadalje
	4.7 Nadgledati pristup povratnika socijalnim ustanovama, obrazovanju i komunalnim uslugama, sa posebnim osvrtnom na pitanja polova, i postarati se da sve prepreke koje sprečavaju jednak pristup uslugama budu efikasno uklonjene.	KP, MJS, MZRSS, MONT, MZ, Savetodavna Kancelarija za dobro upravljanje, ljudska prava, jednake mogućnosti i pitanja polova	Stubovi II,III KPZ	Leto 2004

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	4.8 Sprovođenje aktivnosti preduzetih sa ciljem da se paralelne strukture za pružanje usluga raspuste ili integrišu u privremene institucije, u skladu sa planom implementacije o Funkcionalnim demokratskim institucijama.	Pogledati plan implementacije o funkcionalnim demokratskim institucijama	Pogledati plan implementacije o funkcionalnim demokratskim institucijama	Pogledati plan implementacije o funkcionalnim demokratskim institucijama
5. Povratnici se ne suočavaju sa većim rizikom od nasilja od ostalog stanovništva u celini, a policija i pravosuđe reaguju na kriminal brzo i bez diskriminacije, bez obzira na etničku pripadnost žrtve.	5.1 Razvoj saveta za sprečavanje kriminala u opštinama sa znatnim etnički mešovitim stanovništvom ili potencijalnim povratkom.	Stub II i opštine, Policija		Oktobar 2004.
	5.2 Ispunjavanje standarda u vezi sa bezbednošću unutar strategije tranzicije ka profesionalnoj, nepristrasnoj i multietničkoj KPS.	Policija Stub I		U toku
	5.3 Politički lideri javno ohrabruju sve stanovnike Kosova da sarađuju s policijom na rešavanju svih krivičnih dela, uključujući međuetnički kriminal.	PIS/Opštinske vlasti	Policija	U toku
	5.4 Pored onoga što se može postići putem redovnih operativnih aktivnosti, povećati poverenje javnosti u policiju putem patroliranja u zajednicama, proaktivne strategije javnog informisanja i boljim razumevanjem javnosti.	Policija	KP, Skupština Kosova	U toku

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	5.5 Pravosuđe pruža visok nivo zaštite prava, uključujući ravnopravan pristup pravosuđu i poštovanje standarda pravednog suđenja za zajednice i efikasno sprovođenje zakona koji se odnose na etničku diskriminaciju (<i>pogledati plan implementacije Vladavine zakona</i>)	Pravosuđe, Stub I	Stub III	U toku
	5.6 Pripadnici zajednica mogu da putuju bez ograničenja ili pratnje kao rezultat poboljšane bezbednosti okruženja putem patroliranja u zajednicama, vidljive podrške od strane PIS i pristupa bezbednom prevozu (kako je dole navedeno u Članu 16.1).	Policija, Sve PIS	Stub II	U toku
6. Finansijska sredstva za podršku projektima povratka i manjim zajednicama obezbeđena su iz KBK.	6.1 Dovoljna sredstva se redovno izdvaja iz KBK radi podrške projektima povratka i zajednicama, uključujući namenjivanje sredstava za podršku opštinama koje su konstruktivno uključene u projekte povratka i integracije manjinskih zajednica.	MFP, KP, Skupština Kosova	Stubovi II, IV, KPZ, UNHCR	U toku
	6.2 Finansijska sredstva se ravnopravno raspodeljuju za rešavanje prioriteta povratka, i efikasno se sprovode projekti koji se finansiraju iz budžeta Kosova.	Trenutno: KPZ za KGZP listu i KZBP, Opštine za OKS Ubuduće: Centralne strukture za povratak, opštine	Stub II, UNHCR	U toku

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
7. Vidljiva podrška procesu povratka od strane lidera zajednica i naponi u javnom informisanju i obrazovanju podržani od strane PIS stvaraju klimu tolerancije i podrške pravu na povratak.	7.1 PIS su razvile i finansirale kampanje javnog informisanja i bivaju sprovedene inicijative za podršku pravima manjina, multietničnosti i toleranciji, uključujući perspektivu odnosa među polovima , uključujući i inicijative na opštinskom nivou.	KP, Savetodavna kancelarija za dobro upravljanje, ljudska prava, jendake mogućnosti i pitanja polova, Ministarstva, opštine	OJI, Stubovi II, III, KPZ, UNHCR	Jul 2004. U toku
	7.2 Informaciona kampanja koju je podržao UNMIK razvijena je i sprovedena, uključujući komponentu koja obuhvata inicijative lokalnih NVO u opštinama.	KPZ, OJI	PIS, Stub III, UNHCR	Januar-decembar 2004.
	7.3 Vidljiva podrška od strane lidera većinske zajednice, uključujući pozitivne redovne izjave u javnosti koje naglašavaju prava manjina i podstiču povratak kao i posete oblastima gde žive zajednice i posete lokacijama povratka.	Ministarstva, opštine, partijski lideri, KP	Stubovi II, III, KPZ, OJI, UNHCR	U toku
	7.4 Vidljivo angažovanje zvaničnika PIS iz svih partija, i izvršnog i zakonodavnog ogranka vlasti.	Ministarstva, opštine, partijski lideri, KP	Stub II, KPZ, OJI, UNHCR	U toku

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	7.5 Odgovarajući organi PIS su u direktnom kontaktu sa zajednicom interno raseljenih lica i njenim predstavnicima, uključujući i putem angažovanja na "idi-vidi" i "idi-i-obavesti" posetama i putem objavljivanja javnih informacija za raseljene.	Opštine, relevantna ministarstva, KP, Međuministarski koordinator za povratak, vladine kancelarije	Stub II, KPZ, UNHCR	U toku
	7.6 Uspešna intervencija sa centralnog nivoa u slučajevima kada opštinske vlasti ili lideri zajednica ometaju proces, koja vodi ka uklanjanju prepreka ili rešavanju spora i uspešnom napredovanju procesa.	KP, partijski lideri, ministarstva, Međuministarski koordinator za povratak, opštine	Stub II, KPZ, UNHCR	U toku
	7.7 Angažovanje građanskog društva i njegova podrška projektima povratka i integracije bivaju podržani od PIS i ta podrška se širi bez diskriminacije na sve kvalifikovane NVO.	KP, ministarstva, opštine, NVO	Stubovi II, III, KPZ, UNHCR	U toku
	7.8 Građansko obrazovanje o koegzistenciji i toleranciji u mešovitim zajednicama je intenzivirano i sistematizovano u svim školama.	KP, ministarstva, opštine, NVO	Stubovi II, III, KPZ,	U toku

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
8. PIS podržavaju povratak, uključujući finansijsku pomoć koja je ravnomerno raspodeljena svim zajednicama.	8.1 Revidirano je izveštavanje u vezi sa potrošnjom (raspodelom i korišćenjem) kako bi bila obezbeđena podjednaka raspodela sredstava svim zajednicama, u skladu sa veličinom zajednice, potrebama pripadnika zajednice i zahtevima za povratkom.	KPZ, Međuministarski koordinator za povratak, MFP, KP	Stubovi II, IV, UNHCR	U toku

1. PRAVA ZAJEDNICA

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
9. Zakoni Kosova obezbeđuju puni obim zaštite ljudskih prava i prava zajednica i njihovih pripadnika, u skladu sa evropskim standardima.	9.1 Međunarodni standardi ljudskih prava, uključujući standarde koji se odnose na prava žena i dece, obuhvaćeni su domaćim zakonodavstvom, uključujući objave i naređenja Skupštine Kosova, ministarstava i opština kad god je to neophodno, i svako zakonodavstvo je sprovedeno efikasno i bez diskriminacije .	Skupština Kosova, ministarstva, opštine, KP, Savetodavna kancelarija za dobro upravljanje , ljudska prava, jednake mogućnosti i pitanja polova	Stubovi III, I, II, KPZ, KPrS, UNHCR	U toku
	9.2 Skupština Kosova usvaja Zakon protiv diskriminacije (ZPD) saglasno direktivama Evropske unije i međunarodnim standardima. (Usvojen 19.02.04)	Skupština Kosova	Stubovi III, I, II, KPZ, KPrS	15.02.04.
	9.3 PIS usvaja uredbe i administrativna uputstva za efikasno sprovođenje Zakona protiv diskriminacije.	Relevantna ministarstva	Stubovi III, II, I, KPZ, KPrS	30.04.04.
	9.4 Usvajanje i sprovođenje Zakona o jednakim mogućnostima u saglasnosti sa direktivama Evropske unije i međunarodnim standardima usvojenih u Skupštini Kosova, uključujući sprovođenje Administrativnog uputstva NR MSHR.DCSA 2003/12, kojim se uspostavlja radno mesto službenika za jednake mogućnosti.	Skupština Kosova, KP	Stubovi III, I, II, KPZ, OLA	30.06.04
	9.5 Zakonodavstvo na opštinskom i centralnom nivou obuhvata klauzulu o vitalnom interesu koja predviđa posebne odredbe za zaštitu nepovredivih prava zajednica.	Skupština Kosova, opštine	Stubovi II, I, III, KPZ, KPrS	Jesen 2004. god.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	9.6 Obezbeđena obuka u vezi sa ZPD za svo osoblje u oblasti pravosuđa.	Stub III (KIP)		Leto 2004. god.
	9.7 Pokrenuta efikasna kampanja javnog informisanja u vezi sa ZPD.	KP, Kancelarija za zajednice, relevantno ministarstvo ili kancelarije (vidi niže)	OJI, Stub II, III,	Leto 2004. god.
	9.8 PIS utvrđuju nedostatke i preduzimaju odgovarajuće mere kako bi obezbedile da ZPD pruža efikasne pravne lekove i sankcije protiv diskriminacije.	Relevantna ministarstva, opštine, KP	KPZ, Stubovi III, II, KPrS, UNHCR	U toku
10. Kosovo učestvuje u procesu Saveta Evrope za sprovođenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i u potpunosti spovodi preporuke koje proizilaze iz tog procesa.	10.1 Savet Evrope, uz podršku PIS i UNMIK-a, uključuje Kosovo u proces praćenja Okvirne konvencije.	Savet Evrope	KPrS, KPZ, Stub III	Mart 2004. god
	10.2 Odgovarajuće osoblje PIS je raspoređeno i obezbeđena su mu neophodna sredstva za pripremu izveštaja koje zahteva Okvirna konvencija.	KP, Kancelarija za zajednice, Relevantno Ministarstvo ili kancelarije (vidi dole)	Stub II, III, KPZ	U toku
	10.3 Sve strukture PIS sarađuju sa osobama koje izrađuju izveštaj o stanju sprovođenja i pružaju im neophodne podatke.	KP, ministarstva, opštine	Stub II, III, KPZ	U toku
	10.4 Izveštaji se pripremaju i blagovremeno podnose Savetodavnom odboru.	KP, Kancelarija za zajednice, relevantno ministarstvo ili kancelarije (vidi dole)	KPZ, Stub III, II	U toku

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	10.5 Razmatraju se i sprovode preporuke i komentari Savetodavnog odbora u vezi sa izveštajem.	KP, Kancelarija za zajednice, relevantno ministarstvo ili kancelarije (vidi dole), ministarstva, opštine	KPZ, Stub III, II	U toku
11. Unutar PIS uspostavljena je sveobuhvatna i efikasna struktura za praćenje poštovanja ljudskih prava i prava zajednica i reagovanje u slučajevima njihovog kršenja.	11.1 Razvija se strategija za centralne strukture za ljudska prava i prava zajednica i njihovih pripadnika od strane odbora kojeg uspostavlja KP i koji uključuje KPZ, Kancelariju za pitanja zajednica, UNHCR, OEBS i OHCHR.	KP, Savetodavni odbor za dobro upravljanje, ljudska prava, jendake mogućnosti i pitanja polova, ministarstva	OHCHR, KPZ, EAR, UNHCR, Stubovi II i III	Odmah do septembra 2004. god.
	11.2 Sprovodi se dogovorena strategija za centralne strukture za pitanja ljudskih prava, kako je preporučeno od strane gore pomenutog odbora.	KP, ministarstva	Stub II, III, OHCHR, KPZ, EAR	Od Aprila do septembra 2004. god.
	11.3 Potpuno sprovođenje Administrativnog uputstva Ministarstva javnih službi AI br. 2003/12 na centralnom i opštinskom nivou, AD za sprovođenje br. 2003/2 i Uredbe br. 2001/36. Konkretno, stvaranje radnog mesta Službenika za jednake mogućnosti i izrada izjave o smernicama za njegov rad i smernica za sprovođenje.	Ministarstva i opštine	Stubovi II i III	1. Tromesečje 2004. god.
	11.4 Kancelarije unutar PIS dobijaju zadatak rešavanja pitanja ljudskih prava, prava manjina i prava žena, i pravilno su kadrovski popunjene, obučene i efikasno funkcionišu.	KP, ministarstva, opštine	Stubovi II, III, KPZ, UNHCR	U toku

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
12. Mehanizmi unutar opština koji su odgovorni za zaštitu ljudskih prava i prava zajednica (Opštinske kancelarije za zajednice- OKZ, Zajednice skupština opština, Odbori za posredovanje) imaju odgovarajuća sredstva i osoblje i funkcionišu efikasno.	11.5 Sve strukture PIS i opštine razmatraju i poštuju izveštaje i preporuke ombudsmana u vezi sa ljudskim pravima i diskriminacijom.	KP, Centralne strukture odgovorne za ljudska prava, svi ostali organi PIS	Stub II	U toku
	11.6 Uspostavljeni su i efikasno funkcionišu nadzorni odbori.	KP, ministarstva	Stubovi II, III, KPZ	Leto 2004. god.
	12.1 Opštine obezbeđuju stvaranje i funkcionisanje odbora i kancelarija za pitanja zajednica i posredovanje.	Opštine, OKZ	Stub II (opštinski predstavnik, lokalni službenik za zajednice, Stub III, KPZ, UNHCR	Decembar 2004. god.
	12.2 U slučajevima kada je finansijska podrška za ove entitete neadekvatna, odgovarajuća sredstva bivaju brzo dodeljena.	Opštine, KP, MFE	Stubovi II, III, IV, KPZ	Decembar 2004. god.
	12.3 U slučajevima kad nema dovoljno osoblja, postupci regrutacije se brzo iniciraju i završavaju u skladu sa proporcionalnom zastupljenošću.	Opštine	Stub II	Decembar 2004. god.
	12.4 U slučajevima nedovoljne stručnosti, lica koja rade u gore pomenutim institucijama dobijaju odgovarajuću obuku.	Predsednici opština, dodatni zamenici predsednika, GIS, predstavnici zajednica	Stubovi II, III	Decembar 2004. god.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	12.5 Puna primena administrativnih uputstava Stuba II o radu Odbora za posredovanje i zajednice i dodatnim zamenicima predsednika. Odbori se sastaju redovno, imaju pristup svim opštinskim dokumentima i kancelarijama, glavni izvršni službenici (GIS) i predsednici opština ih dobro primaju, a zajednice im se obraćaju i učestvuju u njihovom radu.	Predsednici opština, dodatni zamenici predsednika, GIS, predstavnici zajednica	Stubovi II, III	U toku
	12.6 Opštinske kancelarije za zajednice su potpuno uspostavljene i podržane od strane opštinskih vlasti težeći ka konačnoj integraciji u glavni tok opštinskih struktura.	Predsednici opština, dodatni zamenici predsednika, GIS, predstavnici zajednica	Stubovi II, III	Decembar 2004. god.
13. Sredstva opština i ministarstava pravično se raspodeljuju svim zajednicama.	13.1 Zahtevi za pravičnim finansiranjem ispunjeni su na svim nivoima PIS. Zahtevi za tromesečnim izveštavanjem o pravičnom finansiranju za opštine bivaju ispunjeni u skladu sa Članom 4.6 Uredbe 2003/41 o budžetu za 2004. godinu	MFE, ministarstva, opštine	Stubovi II, IV, KPZ	U toku
	13.2 KKB i opštinski budžeti finansiraju projekte lokalnih grupa koji podržavaju povratak, zaštitu manjinskih prava i izgradnju tolerancije.	Opštine, KP	Stubovi II, IV, KPZ, UNHCR	U toku
14. Obrazovni plan i program podstiče toleranciju i poštovanje doprinosa svih zajednica istoriji Kosova.	14.1 Udžbenici za osnovno i srednje obrazovanje su izrađeni prema evropskim standardima uz tolerantu upotrebu jezika zasnovanu na preporukama multietničkog Saveta za pregled udžbenika, koji će biti formiran u skladu sa Uredbom UNMIK-a br. 2002/19	MONT	Stubovi II i III	U toku
	14.2 Postojeći školski udžbenici iz istorije su pregledani radi provere verodostojnosti informacija i upotrebljenog jezika, sa ciljem uklanjanja iritirajućeg materijala i ponovnog štampanja revidiranih udžbenika istorije.	MONT	Stub II	April 2004. Avgust 2004. za ponovno štampanje

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	14.3 Multietnički plan i program rada je razrađen uz poseban osvrt na osobenosti obrazovanja zajednica, primenjen je novi plan i program i školski udžbenici odražavaju različitost i toleranciju u skladu sa standardima Saveta Evrope.	MONT	Stubovi II,III	U toku